

DECIZIE nr. 76 din 23 februarie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865

EMITENT • **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 314 din 25 aprilie 2016**

Data intrării în vigoare 25-04-2016

Augustin Zegrean	- președinte
Valer Dorneanu	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Puskas Valentin Zoltan	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Valentina Bărbășteanu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865, excepție ridicată de Parohia Reformată din Blaj în Dosarul nr. 829/57/2014 al Curții de Apel Alba Iulia - Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului nr. 767D/2015 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal răspunde, pentru partea Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație din Blaj, domnul avocat Constantin Ghizdavuț, în calitate de apărător ales, cu delegație depusă la dosar. Se constată lipsa celorlalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent învederează Curții că autorul excepției a transmis la dosar concluzii scrise prin care susține admiterea excepției de neconstituționalitate.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul apărătorului părții Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație din Blaj. Acesta solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, pentru argumentele expuse în notele scrise aflate la dosarul cauzei.

5. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că își mențin valabilitatea cele statuate în jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

6. Prin Încheierea nr. 7/2015 din 24 martie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 829/57/2014, Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865, excepție ridicată de Parohia Reformată Blaj într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații în anulare.

7. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată, în esență, că textul de lege criticat pune într-o poziție dezavantajoasă intimatul căruia, ca urmare a admiterii recursului părții adverse, i se respinge acțiunea, dar nu i se deschide calea contestației în anulare atunci când apărărilor sale prezentate cu prilejul judecării recursului nu au fost analizate. Astfel, este rupt echilibrul impus de principiul egalității armelor în proces, de vreme ce intimatul care nu a obținut o "satisfacție echitabilă" nu are posibilitatea să invoce omisiunea de a-i fi fost analizate apărărilor. Precizează că, odată reglementată o cale extraordinară de atac, dreptul la un proces echitabil trebuie garantat în aceeași măsură părților implicate în litigiu, pentru a fi respectat principiul egalității armelor. Dreptul de a invoca "omisiunea cercetării motivelor" este un drept garantat pentru ambele părți, nefiind justificată reglementarea unei căi de atac doar pentru recurent. Mai arată că intimatului căruia nu i-au fost analizate toate apărărilor i se încalcă dreptul la un proces echitabil și din perspectiva motivării hotărârii. Menționează că, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale implică în sarcina instanțelor de fond obligația de a proceda la un examen efectiv al tuturor argumentelor și mijloacelor de probă ale părților.

8. Curtea de Apel Alba Iulia - Secția I civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că posibilitatea ca intimatul din recurs să promoveze o contestație în anulare pentru faptul că nu i s-a acordat de către instanța de recurs posibilitatea de a formula apărări în recurs ar readuce în discuție, într-o cale de atac extraordinară, chestiuni de fond care ar afecta tocmai caracterul excepțional al situațiilor ce pot forma obiectul acestei căi de atac, ceea ce este contrar intenției legiuitorului.

9. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, notele scrise depuse la dosar, susținerile orale și concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865, care au următoarea redactare: "Hotărârile instanțelor de recurs mai pot fi atacate cu contestație (...) când instanța, respingând recursul sau admitându-l numai în parte, a omis din greșeală să cerceteze vreunul dintre motivele de modificare sau de casare".

13. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse la art. 16 - Egalitatea în drepturi, art. 20 - Tratatul internațional privind drepturile omului, art. 21 - Accesul liber la justiție și art. 148 alin. (2) potrivit căruia, ca urmare a aderării la Uniunea Europeană, prevederile tratatelor constitutive ale acesteia, precum și celelalte reglementări europene cu caracter obligatoriu au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare. Se invocă, de asemenea, art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitor la dreptul la un proces echitabil, precum și, în mod generic, prevederile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă, pentru început, că, deși Codul de procedură civilă din 1865 a fost abrogat prin [Legea nr. 134/2010](#) privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 15 iulie 2010, textul de lege criticat regăsindu-se, în prezent, în art. 503 alin. (2) pct. 3 din Codul de procedură civilă din 2010, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, excepția de neconstituționalitate ridicată întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute de [Legea nr. 47/1992](#), având în vedere prevederile [art. 3 alin. \(1\) din Legea nr. 76/2012](#) pentru punerea în aplicare a [Legii nr. 134/2010](#) privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, potrivit căreia "dispozițiile Codului de procedură civilă se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acestuia în vigoare", și ținând cont de cele statuate de instanța de contencios constituțional prin [Decizia nr. 766 din 15 iunie 2011](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, potrivit căreia sintagma "în vigoare" din cuprinsul dispozițiilor [art. 29 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#) este constituțională în măsura în care se interpretează în sensul că sunt supuse controlului de constituționalitate și legile sau ordonanțele ori dispozițiile din legi sau din ordonanțe ale căror efecte juridice continuă să se producă și după ieșirea lor din vigoare.

15. În continuare, Curtea observă că textul de lege criticat reglementează unul dintre motivele care pot justifica introducerea contestației în anulare, cale extraordinară de atac, prin care, în anumite cazuri expres prevăzute de lege și în condițiile impuse prin aceasta, instanța care a pronunțat hotărârea atacată este chemată să o anuleze și să procedeze la o nouă judecată.

16. Critica de constituționalitate formulată în cauza de față vizează ipoteza hotărârilor instanțelor de recurs care pot fi atacate cu contestație în anulare în situația în care instanța, respingând recursul sau admitându-l numai în parte, a omis din greșeală să cerceteze vreunul dintre motivele de modificare sau de casare. Din textul de lege criticat rezultă că acesta se adresează exclusiv recurentului, această împrejurare determinându-l pe autorul excepției să susțină că este nesocotit principiul egalității armelor în proces, ca o componentă a dreptului la un proces echitabil, de vreme ce intimatul care nu a obținut o "satisfacție echitabilă" nu are posibilitatea ca, în virtutea acestui text de lege, să invoce omisiunea de a-i fi analizate apărările.

17. Față de critica astfel formulată, Curtea observă că, prin [Decizia nr. 572 din 15 mai 2008](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 1 august 2008, a statuat că este neîntemeiată susținerea potrivit căreia ar fi încălcat dreptul la apărare prin faptul că textul de lege criticat nu îi permite unei părți să atace cu contestație în anulare hotărârea instanței de recurs întrucât nu a avut calitatea de recurent. Curtea a reținut, cu acel prilej, că recurentul este singurul care are interesul de a ataca pe calea contestației în anulare specială hotărârea pronunțată în recurs, pentru motivul că instanța a omis din greșeală să cerceteze vreunul dintre motivele de modificare sau de casare invocate. Curtea a apreciat că, altminteri, s-ar ajunge în situația illogică în care intimatul ar susține, contrar propriilor interese, motivele invocate de recurent în cererea sa.

18. Un raționament asemănător este aplicabil și în ce privește critica de neconstituționalitate adusă în cauza de față prevederilor art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865. Astfel, Curtea observă că lipsa din cuprinsul textului de lege criticat a posibilității intimatului de a utiliza calea extraordinară a contestației în anulare pentru ipoteza în care nu i-au fost examinate apărările formulate cu prilejul soluționării recursului nu poate fi echivalată cu situația în care nu au fost analizate de către instanță unul sau mai multe dintre motivele de recurs. O asemenea variantă s-ar constitui într-un recurs la recurs, inadmisibil în configurația proiectată de legiuitorul român pentru căile de atac, ordinare și extraordinare. Rațiunea pentru care nu a fost instituit și în beneficiul intimatului

dreptul de a formula contestație în anulare ca urmare a neanalizării de către instanță a apărărilor formulate de acesta în cursul soluționării recursului rezidă chiar în necesitatea asigurării exigențelor unui proces echitabil, desfășurat într-un termen rezonabil, care să fie susceptibil de a se finaliza cu o soluție judicioasă, pronunțată de o instanță independentă și imparțială. Or, eventuala exercitare de către intimat a unei astfel de contestații, pentru motivul menționat, ar conduce la o relativizare a autorității hotărârilor judecătorești, precum și la o incertitudine cu privire la finalizarea procesului, care este conceput ca o succesiune de etape procesuale și de acte procedurale riguros înlănțuite, astfel organizate încât să ofere eficiență actului de justiție.

19. În ce privește pretinsa încălcare a art. 16 din Legea fundamentală, nici aceasta nu poate fi reținută, întrucât recurentul și intimatul nu se află în situații juridice identice din perspectiva interesului pe care îl pot avea în promovarea contestației în anulare. Astfel, intimatului nu îi este prevăzută prin lege posibilitatea de a formula contestație în anulare pentru motivul cuprins la art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865, dar poate uza de această cale extraordinară de atac în ipoteza în care situația sa se circumscrie celorlalte cazuri de contestație în anulare prevăzute de lege, respectiv când procedura de citare nu a fost legal îndeplinită, când hotărârea a fost dată de judecători cu încălcarea dispozițiilor de ordine publică privitoare la competență sau când dezlegarea dată de instanța de recurs este rezultatul unei greșeli materiale.

20. De altfel, dispozițiile legale criticate au mai format obiect al controlului de constituționalitate, prin mai multe decizii, dintre care pot fi menționate, exemplificativ, [Decizia nr. 387 din 30 septembrie 2004](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.041 din 10 noiembrie 2004, și [Decizia nr. 71 din 15 ianuarie 2009](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 27 ianuarie 2009, prin care Curtea a respins excepțiile de neconstituționalitate invocate ca neîntemeiate, reținând, printre altele, că textul de lege criticat nu încalcă prevederile art. 21 din Constituție. În acest sens, Curtea a statuat că, de vreme ce legiuitorul este suveran în a reglementa în mod diferit, în situații diferite, accesul la o cale ordinară de atac, fără ca prin aceasta să fie afectat liberul acces la justiție, a fortiori o atare concluzie se impune atunci când în discuție este accesul la o cale extraordinară de atac, care, prin definiție, are caracter de excepție, și deci poate fi valorificată numai în cazurile expres și limitativ prevăzute de lege. În caz contrar există riscul producerii unor perturbări majore ale stabilității și securității raporturilor juridice.

21. De asemenea, Curtea a mai avut în vedere și dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție potrivit căruia "Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege", precum și pe cele ale art. 129 din Legea fundamentală, care prevede că, "Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii", texte constituționale care atribuie exclusiv legiuitorului prerogativa stabilirii competenței și procedurii de judecată, inclusiv a condițiilor de exercitare a căilor de atac.

22. În același sens sunt și [Decizia nr. 557 din 16 octombrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 883 din 4 decembrie 2014, sau [Decizia nr. 646 din 14 iunie 2012](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 530 din 31 iulie 2012.

23. În ce privește invocarea art. 148 alin. (2) din Constituție, cu referire la dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în ansamblul său, Curtea observă că, în jurisprudența sa, a statuat că dispozițiile acestui document internațional sunt, de principiu, aplicabile în controlul de constituționalitate "în măsura în care asigură, garantează și dezvoltă prevederile constituționale în materia drepturilor fundamentale, cu alte cuvinte, în măsura în care nivelul lor de protecție este cel puțin la nivelul normelor constituționale în domeniul drepturilor omului". În acest sens sunt [Decizia nr. 1.237 din 6 octombrie 2010](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 785 din 24 noiembrie 2010, sau [Decizia nr. 339 din 24 septembrie 2013](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 704 din 18 noiembrie 2013. Or, în cauza de față, autorul excepției nu a individualizat anumite prevederi din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene care să susțină că ar fi încălcate. În aceste condiții, dispozițiile constituționale ale art. 148 alin. (2) nu prezintă relevanță în cauză.

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Parohia Reformată din Blaj în Dosarul nr. 829 /57/2014 al Curții de Apel Alba Iulia - Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 318 alin. 1 teza a doua din Codul de procedură civilă din 1865 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Alba Iulia - Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 23 februarie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,

Valentina Bărbăţeanu

C.T.C.E. Piatra Neamt